

حسابداری دولتی پیشرفته

نظام حسابداری بخش عمومی

مبتنی بر روش حسابداری تعهدی و بودجه‌ریزی بر مبنای فعالیت
بر اساس نسخه اصلاح شده سال ۱۳۹۵

مستوب

وزارت امور اقتصادی و دارایی

دیوان محاسبات کشور

سازمان برنامه و بودجه کشور - سازمان حسابرسی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ناصر فولادی نسب

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران جنوب

عضو انجمن متخصصین امور ذیحسابی‌هایی کشور

عضو پیوسته انجمن حسابداری ایران

سرشناسه	فولادی نسب، ناصر، ۱۳۲۶ -
عنوان و پدیدآور	حسابداری دولتی پیشرفته، نظام حسابداری بخش عمومی، مبتنی بر روش حسابداری تعهدی و بودجه‌ریزی بر مبنای فعالیت ناصر فولادی نسب
مشخصات نشر	تهران، نشر مجال، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	۳۴۶ ص؛ جدول و نمودار
شابک	۲۵۰۰۰۰ ریال، ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۱۸-۵۱-۱
موضوع فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	چاپ اول: حسابداری دولتی پیشرفته، نام ناشر: مجال، تاریخ نشر ۱۳۹۶
موضوع	مالیه عمومی - حسابداری - راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	(Higher) Study and teaching - Accounting - Finance, Public
موضوع	مالیه عمومی - حسابداری - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	(Higher) Examinations, questions, etc - Accounting - Finance, Public
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ ۹۴ ف ۲ / ۹۷۴۱ H.J
رده بندی دی‌بی	۶۵۷/۶۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۶۳۳ / ۸۷

نام کتاب	حسابداری دولتی پیشرفته، نظام حسابداری بخش عمومی براساس روش حساب‌ری تعهدی و بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد (فعالیت)، مصوب وزارت امور اقتصاد و دارایی، دیوان محاسبات کشور، سازمان برنامه و بودجه سازمان حسابرسی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری براساس نسخه اصلاح شده سال ۱۳۹۵
نگارش	ناصر فولادی نسب
ناشر	مجال
حروفچینی و صفحه آرایی	شهره آذریپوندپور / مجال
نوبت چاپ	اول - مجال
سال چاپ	۱۳۹۵
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
تصویر سازی روی جلد	اتاق گرافیک
لیتوگرافی چاپ و صحافی	باختر / رسام / پژمان
قیمت	۲۵۰۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۲۷۱۸-۵۱-۱

نشر و پخش مجال: تهران، خیابان انقلاب، خیابان بهار جنوبی، مجتمع اداری تجاری بهار، طبقه سوم تجاری، واحد ۴۸۱

تلفن: ۷۷۶۱۶۲۳۱، ۷۷۶۱۶۱۸۴ دورنگار: ۷۷۶۱۶۷۸۱ تلفن همراه: ۰۹۳۹ ۲۰۱ ۳۰۲۲

majalpublication@gmail.com

نشر ترمه و پخش سینا: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۲۹۰

تلفن: ۶۶۴۱۷۳۴۶ - ۶۶۹۶۳۳۰۱ - ۶۶۴۸۱۵۱۴ - ۶۶۹۵۷۰۲۱

به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل
و گر مراد نیابم به قدر وسع بکوشم
سعدی

دیباچه

گزارش تفریح بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور توسط دیوان محاسبات زودتر از مهلت قانونی در سال ۱۳۹۴ به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردید و طی آن اعلام شد بیش از ۹۶٪ دستگاه‌های اجرایی (واحدهای گزارشگر) که دارای ردیف بودجه‌ای می‌باشند و به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند، حساب‌های سال ۱۳۹۳ خود را در مهلت‌های قانونی مقرر به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال و امکان تهیه گزارش موصوفی را زودتر از مهلت قانونی فراهم کرده‌اند. این که حساب‌های معوق دولتی با مهیدات اندیشیده شده و اقدامات برنامه‌ریزی سنجیده مسئولان ذیربط به روز رسیده و امکان پرسش مردم و پاسخگویی مسئولین به اقدامات انجام شده، نحوه عملی و مطلوب فراهم شده و ضمناً امکان بسیار مناسبی برای انجام اصلاحات موردنظر دیوان محاسبات کشور خصوصاً شناسایی قوانین ناسخ و منسوخ و معتبر و غیرمعتبر و انطباق سرفصل‌های درآمد و هزینه در سیستم بودجه‌ریزی و حسابداری مملکت به منظور ایجاد امکان مقایسه بودجه و عملکرد و سایر نظریات مشفقانه دستگاه مزبور میسر شده امید دارد اجرای (سیستم جدید) نظام حسابداری بخش عمومی مبتنی بر روش حسابداری تعهدی و بودجه‌ریزی مبتنی بر فعالیت که مستقل از موارد فوق‌الذکر تدوین شده، زمینه را مجدداً ایجاد تاخیر در تنظیم حساب‌های ملی و مانع عملی عدم پاسخگویی دولت و مسئولین به مردم در مورد عملکرد خود نشود. پایان ذکر است در کتاب حسابداری دولتی ۱ سرفصل‌های مربوط به حسابداری درآمدها، حسابداری وجوه سپرده، حسابداری عملیات جاری عمومی و حسابداری حقوق و مزایای کارکنان و در کتاب حسابداری دولتی ۲ سرفصل‌های مربوط به حساب‌های درآمد و هزینه اختصاصی، حسابداری عملیات جاری - وجوه سایر منابع، حسابداری عملیات سرمایه‌ای و دیوان محاسبات عمومی و تفریح بودجه مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

علاوه می‌نماید در بخش‌ها و فصول مختلف کتاب به استانداردهای حسابداری بخش عمومی اشاره شده که استفاده کنندگان برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند به مجموعه مدون استانداردهای حسابداری بخش عمومی مراجعه نمایند.

در این کتاب سعی شده است با ارائه مثال‌های مناسب و با نثری ساده و روان مفاهیم دشوار و پیچیده مقررات قانونی و نیز دستورالعمل‌های یاد شده مورد بحث و بررسی قرار گرفته تا حتی المقدور زمینه‌های اجرای کامل حسابداری تعهدی و بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد به نحو طراحی شده فراهم شود.

قابل توجه است با توجه به نظریه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نظام حسابداری بخش عمومی مبتنی بر روش حسابداری تعهدی و بودجه‌ریزی بر مبنای فعالیت می‌بایست حتی در دوران آزمایشی (۱۳۹۴-۱۳۹۶)، در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد رشته‌های حسابداری و بخش‌هایی از آن در مقطع کارشناسی دانشگاه‌ها مورد تدریس و آموزش قرار گیرد.

همچنین کوشش شده است عناوین مهم و سرفصل‌های مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم تحقیقات و فناوری در کتاب گنجانده شود تا از این نظر نیز اشکالاتی در جریان تحصیل و آموزش دانشجویان ایجاد نشود.

مناسب می‌داند در همین متن توجه ویژه مسئولین شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را به غیرعملی بودن تدریس کامل مطالب نظام حسابداری بخش عمومی مبتنی بر روش حسابداری تعهدی و بودجه‌ریزی بر مبنای فعالیت در محدوده ۳ یا ۴ واحد درسی در یک ترم تحصیلی، جلب و لزوم بازنگری فوری و اصولی در تعداد و عناوین واحدهای درسی حسابداری و حسابرسی دولتی و رشته‌های وابسته را با توجه به اهمیت امر خصوصاً با عنایت به این که حسب اعلام مسئولین اقتصادی کشور بخش عمومی بالغ بر ۷۰٪ اقتصاد کشور را نمایندگی می‌کند یادآوری نماید.

فرصت را مغتنم می‌دانم تا از اساتید ارجمند، جناب آقای دکتر... نوری فرد که از راهنمایی‌های ایشان بهره برده‌ام قدردانی و سپاسگزاری نمایم.

تقاضا دارد از اساتید ارجمند، دانشجویان گرامی و سایر پژوهشگران و دانش‌پذیران و استفاده‌کنندگان محترم، نظریات و رهنمودهای اصلاحی موردنظر خود را جهت بهره‌برداری و استفاده از طریق پست الکترونیکی نشر مجال ابلاغ نمایند.

باشد که تلاش جمعی همه حسابداران در پیشبرد کیفی امور جامعه و ارتقاء سلامت اقتصاد و فرهنگ و تحقق آرمان‌های والای انسانی، نقش و سهمی درخور یابد.

فهرست

بخش اول: مباحث نظری

فصل اول:

- مروری مختصر بر تاریخچه حسابداری دولتی در ایران در دوران معاصر ۱۵
- اصول و مبانی حسابداری دولتی ۱۷
- لزوم استفاده دولت از سیستم نظام حسابداری دولتی ۲۰
- گردش کلی و عمومی کار دولتی ۲۱
- ویژگی ها و اصول حسابدای دولتی ۲۳
- قانون اساسی - اقتصاد و امور مالی ۲۶
- سئوالات فصل اول ۳۰

فصل دوم:

- قانون برنامه و بودجه ۳۱
- بودجه کل کشور ۳۳
- ویژگی های بودجه کل کشور ۳۴
- طرح اصلاح نظام بودجه ریزی ۳۵
- مراحل بودجه ریزی - دوره یا سیکل بودجه ۳۶
- سئوالات فصل دوم ۴۱

فصل سوم:

- ۴۳ قانون محاسبات عمومی -
۴۴ برخی اصطلاحات -
۴۷ مراحل انجام خرج (هزینه) -
۴۹ معاملات دولتی -
۴۹ انواع معاملات دولتی -
۵۵ نظارت مالی -
۵۹ سوالات فصل سوم

فصل چهارم:

- ۶۱ دستورالعمل طبقه‌بندی هزینه‌ها -
۸۶ سوالات فصل چهارم

فصل پنجم:

- ۸۷ دارایی‌ها -
۹۹ بدهی‌ها -
۱۴۵ سوالات فصل پنجم

فصل ششم:

- مبانی قانونی بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد و حسابداری تعریفی -
۱۴۷ (نظام حسابداری بخش عمومی)
۱۴۷ ماده ۱۶ قانونی مدیریت خدمات کشوری و آیین‌نامه اجرایی آن
۱۵۲ ماده ۲۶ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
۱۵۳ ماده ۲۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران
۱۵۴ روش‌های حسابداری -
۱۵۶ مبانی مالی نظام حسابداری بخش عمومی
۱۵۷ سرفصل‌های و عناوین حساب در نظام حسابداری بخش عمومی
۱۶۵ کدینگ پیشنهادی حساب‌های کل و معین نظام حسابداری بخش عمومی
۱۷۱ تحلیل نظری مختصات نظام حسابداری بخش عمومی
۱۷۴ دستورالعمل بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد (هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت)
۱۹۰ مثال: هزینه‌یابی یک واحد اجرایی
۲۰۲ سوالات فصل ششم

بخش دوم: مطالب اجرایی

۲۰۷	فصل ۱ - حسابداری وجوه نامشخص و اشتباه واریزی
۲۱۰	خودآزمایی فصل ۱
۲۱۱	مسئله فصل ۱
۲۱۳	فصل ۲ - حسابداری وجوه چک های بین راهی
۲۱۶	خودآزمایی فصل ۲
۲۱۷	مسئله فصل ۲
۲۱۹	فصل ۳ - حسابداری استرداد وجوه اضافه دریافتی
۲۲۳	خودآزمایی فصل ۳
۲۲۴	مسئله فصل ۳
۲۲۵	فصل ۴ - حسابداری وجوه اداره شد
۲۲۷	خودآزمایی فصل ۴
۲۲۸	مسئله فصل ۴
۲۲۹	فصل ۵ - حسابداری ودایع
۲۳۱	خودآزمایی فصل ۵
۲۳۲	مسئله فصل ۵
۲۳۳	فصل ۶ - حسابداری خانه های سازمانی
۲۳۵	خودآزمایی فصل ۶
۲۳۶	مسئله فصل ۶
۲۳۷	فصل ۷ - حسابداری مطالبات تأیید شده پیمانکاران به عنوان ضمانت نامه وجه الضمان
۲۳۹	خودآزمایی فصل ۷
۲۴۰	مسئله فصل ۷
۲۴۱	فصل ۸ - حسابداری واگذاری و استفاده از قیر بارانه ای
۲۴۷	خودآزمایی فصل ۸
۲۴۸	مسئله فصل ۸
۲۴۹	فصل ۹ - حسابداری اوراق مشارکت
۲۵۷	خودآزمایی فصل ۹
۲۵۸	مسئله فصل ۹
۲۵۹	فصل ۱۰ - حسابداری اسناد خزانه اسلامی
۲۶۳	خودآزمایی فصل ۱۰
۲۶۴	مسئله فصل ۱۰

۲۶۵	فصل ۱۱ - حسابداری تسهیلات مالی دریافتی
۲۷۴	خودآزمایی فصل ۱۱
۲۷۵	مسئله فصل ۱۱
۲۷۹	فصل ۱۲ - حسابداری اوراق بهادار
۲۸۱	خودآزمایی فصل ۱۲
۲۸۲	مسئله فصل ۱۲
۲۸۳	فصل ۱۳ - حسابداری تسویه و تهاثر دیون و تعهدات
۲۸۶	خودآزمایی فصل ۱۳
۲۸۷	مسئله فصل ۱۳
۲۸۹	فصل ۱۴ - حساب‌های اعتبار اسنادی و فاینانس
۲۹۳	خودآزمایی فصل ۱۴
۲۹۴	مسئله فصل ۱۴
۲۹۵	فصل ۱۵ - حسابداری وجوه باز
۲۹۷	فصل ۱۶ - حسابداری مالیات بر ارزش افزوده
۳۰۳	فصل ۱۷ - حسابداری وجوه حاصل از کارکناسی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی
۳۰۷	فصل ۱۸ - حسابداری تسعیر ارز
۳۱۳	فصل ۱۹ - حسابداری دارایی‌های امنی
۳۱۷	فصل ۲۰ - حسابداری وجوه حاصل از استرداد اموال سرقتی اختلاسی در نیروهای مسلح
۳۱۹	فصل ۲۱ - حسابداری وجوه حاصل از فروش در اراضی نیروهای مسلح
۳۲۰	فصل ۲۲ - شناسایی فرم قابل قبول مدارک پیوست - صورت مغایرت بانکی
۳۵۰	پایان نامه و منابع و مآخذ
۳۵۳	نشر مجال منتشر می‌کند
۳۵۴	سلسله انتشارات نشر مجال